

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sn. Bekir PAKDEMİRLİ tarafından cevaplandırılmasını arz ederim. 08.01.2021

Mehmet Bekaroğlu
İstanbul Milletvekili

Çaykur'un Türkiye Varlık Fonu'na devredildiği Şubat 2017'den bu yana zararı giderek artmaktadır. Çaykur'un bir dönem önceki genel müdürü İmdat Sütüoğlu, 24 Nisan 2018'de yaptığı basın toplantısında Çaykur'un zarar etmesinin gerekçesi olarak, hükümetin fiyat ayarlamasını geri almasını göstermişti. Bu açıklamadan iki gün sonra ise Cumhurbaşkanı'nın isteği üzerine istifa ettiğini duyurmuştu.

15.06.2020 tarih ve 22532 sayılı yazılı soru önergesi ile sorduğum "Çaykur neden zarar etmektedir?" şeklindeki soruma, süresi geçtikten sonra 04.08.2020 tarihli yazınızla verdiğiniz cevapta Çaykur tarafından en son 2017 yılında %10 fiyat ayarlaması yapılmasına karşın, bu dönemde yaş yaprak fiyatına %16, 2018 yılında da %25 artış yapılmıştır. Hammadde ve üretim girdilerine gelen bu artış, fiyatlara yansıtılmamıştır." şeklinde yanıt vermekle Sn. Sütüoğlu'nun istifasının istenmesine neden olan cevabı tekrarlamış bulunmaktasınız.

Oysa Çaykur tarafından kuru çay fiyatlarına Haziran 2017'de yapılan %13 zamdan sonra, 25.06.2019'da %15 ve 20.08.2019'da %15 olmak üzere iki kez daha zam (fiyat ayarlaması) yapılmıştır. Cevabınızda kuru çaya yapılan bu zamlardan bahsetmemiş olmanız bir yana, Çaykur'da Sütüoğlu'nun genel müdürlüğü döneminde başlatılan ve kanser hastalarına ümit diye lanse edilen beyaz çay ekstratından üretilecek JP53 projesi için de kamu kaynaklarından yüzbinlerce dolar para harcanmış olmasına karşın herhangi bir nihai sonuca ulaşmadığı ve bu durumun da Çaykur'un zararını artırdığı malumunuzdur.

Sütüoğlu'nun, Cumhurbaşkanı'nın isteği üzerine istifasının ardından göreve getirilen Genel Müdür Vekili Sn. Yusuf Ziya Alim ise Çaykur'un böyle bir projesi olmadığını açıklamıştır.

Ayrıca, yine Sütüoğlu'nun başlattığı ve deneme üretimleri yapıldıktan sonra fabrikası kurulan ancak Sütüoğlu'nun istifasından sonra rafa kaldırılan Stevia (şeker otu) projesinden dolayı Çaykur milyonlarca lira ilave zarara sokulmuştur. Çaykur'un, kuru çaya iki ay arayla iki kez zam yapılan 2019 yılında da zararı katlanarak artmaya devam etmiş ve 733 milyon TL olmuştur.

Bu çerçeveden;

1. Çaykur, kuru çaya 2019 yılında Haziran ve Ağustos aylarında iki kez %15 oranında zam yapılmış olmasına karşın neden 733 milyon TL zarar etmiştir?
2. Çaykur'un JP53 diye bir projesi var mıdır? Bu proje için ne kadar para harcanmıştır? Bu bir AR-GE çalışması ise; şimdiki Genel Müdür neden ÇAYKUR'un böyle bir projesi olmadığını açıklamıştır? Bu proje ile Çaykur'u zarara uğratanlar hakkında soruşturma açmayı düşünüyor musunuz? Bu projeden dolayı yol açılan kamu zararı ilgililerden tahsil edilecek midir?
3. Birkaç yıl deneme üretimi yapıldıktan sonra üretim tesisi kurulan ve genel müdür değişikliği sonrası rafa kaldırılan Stevia projesi için ne kadar para harcanmıştır? Bu proje neden rafa kaldırılmıştır? Bu proje ile Çaykur'da zararın artmasına yol açanlar hakkında soruşturma ve zararın tazmini noktasında girişimleriniz olmuş mudur?
4. Çaykur'da kredi kullanma ihtiyacı, esasen, birkaç ay içerisinde alınıp, hemen ödenmesi gereken yaş çay yaprağı alımlarının finansmanı ile sınırlı ve yılsonuna doğru çay satışlarından gelen hasılat ile geri ödenmekte iken giderek yıla yayılan ve genel nitelikte, kalıcı bir finansman ihtiyacına dönüşme eğilimi göstermektedir. Bu durum finansman giderlerinin artışı yoluyla Çaykur'un zararının katlanarak artmasına neden olmaktadır. Çaykur'un Varlık Fonuna devri de bu durumu engelleyememiştir. Bu konuda ne tür tedbirler almayı düşünüyorsunuz?
5. Varlık Fonuna devir edilmesinden sonra da zararı artma eğilimi gösteren Çaykur'un Varlık Fonundan çıkarılıp yeni baştan rehabilitasyonu konusunda girişimleriniz olacak mıdır?
6. Önceki genel müdürün istifasına neden olan fiyat ayarlaması yapılmaması gerekçesini siz de ifade ediyorsunuz. Çaykur'un yönetim hatalarından dolayı değil, Hükümet'in politikalarından dolayı zarara uğradığı görüşüne katılıyor musunuz? Eğer bu görüşte iseniz, Bakanlık görevinden istifa etmeyi düşünüyor musunuz?